KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 30.03.2005
KOM(2005) 105 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

OM DE NATIONALE STRATEGIER TIL REDUKTION AF DEPONERINGEN AF BIONEDBRYDELIGT AFFALD, JF. ARTIKEL 5, STK. 1, I DIREKTIV 1999/31/EF OM DEPONERING AF AFFALD

{SEC(2005) 404}

1. INDLEDNING

Sigtet med denne beretning er, i medfør af artikel 5, stk. 1, i direktiv 1999/31/EF om deponering af affald, at informere fællesskabsinstitutionerne, medlemsstaterne og den berørte offentlighed om de nationale strategier, medlemsstaterne har opstillet til reduktion af mængden af bionedbrydeligt affald, der føres til deponering.

Formålet med direktiv 1999/31/EF om deponering af affald[1] er at forebygge eller i videst muligt omfang begrænse miljøbelastningen fra deponering af affald, herunder navnlig forureningen af overfladevand, grundvand, jord og luft, og belastningen af det globale miljø, herunder drivhuseffekten, samt eventuelle heraf følgende risici for menneskers sundhed under hele deponeringsanlæggets levetid.

I medfør af direktivets artikel 5, stk. 1, skal medlemsstaterne senest den 16. juli 2003 opstille en national strategi til reduktion af deponeringen af bionedbrydeligt affald og meddele Kommissionen denne strategi. Strategierne skal omfatte foranstaltninger til gennemførelse af målsætningerne i artikel 5, stk. 2, navnlig ved genvinding, kompostering, biogasproduktion eller materiale-/energigenvinding.

Ifølge artikel 5, stk. 2, skal bionedbrydelig dagrenovation, der føres til deponering, være reduceret til

– 75% senest den 16. juli 2006

– 50% senest den 16. juli 2009 og

– 35% senest den 16. juli 2016

beregnet på grundlag af den samlede mængde bionedbrydelig dagrenovation, der blev produceret i 1995 eller det seneste år inden 1995, for hvilket der foreligger standardiserede Eurostat-oplysninger.

Medlemsstater, der i 1995 førte mere end 80 % af deres dagrenovation til deponering, kan udsætte opfyldelsen af målene med højst fire år.

I januar 2004 havde Kommissionen modtaget nationale strategier fra Østrig, Danmark, Frankrig, Tyskland, Italien, Grækenland, Luxembourg, Nederlandene, Portugal og Sverige samt regionale planer for England, Wales, Skotland, Nordirland, Gibraltar, Flandern og Vallonien. Irland og Spanien har endnu ikke fremsendt deres strategier. Finlands strategi kom for sent til at blive indlemmet i denne beretning. Desuden skulle de ti nye medlemsstater forelægge deres nationale strategier efter tiltrædelsen. Kommissionen vil fortsat holde sig orienteret om udviklingen i disse medlemsstater, så den kan skaffe sig oplysninger for hele Fællesskabet.

Denne beretning indeholder et sammendrag af de forelagte strategier. Da der ikke er opstillet retningslinjer for, hvordan strategierne skal udformes, er der store forskelle i deres opbygning og indhold. Beretningen indeholder en beskrivelse af situationen i medlemsstaterne og deres nationale strategier samt generelle konklusioner. Beretningen er ledsaget af et

[1] EFT L 182 af 16.7.1999, s. 1.

arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, som indeholder et mere udførligt resumé af medlemsstaternes strategier og data.

2. OVERSIGT OVER DE NATIONALE STRATEGIER

Østrig har allerede nået det sidste reduktionsmål i artikel 5. I Østrig er der lovpligt til separat indsamling af bionedbrydeligt affald, som dernæst komposteres. Emballageaffald skal også indsamles separat og genbruges eller nyttiggøres. I store bygge- og anlægsprojekter skal det bionedbrydelige affald frasorteres. Deponeringsanlæg må kun modtage affald, der er forbehandlet ved forbrænding, så TOC-værdien er under 5%, eller som har undergået en biologisk og mekanisk behandling.

Belgien har forelagt regionale strategier for Vallonien og Flandern. men ingen for regionen Bruxelles.

Flandern har allerede nået det sidste reduktionsmål i artikel 5. Den flamske affaldshåndteringsplan opstiller yderligere reduktioner, idet den forbyder deponering af visse former for affald, såsom usorteret husholdningsaffald, affald indsamlet til nyttiggørelse og den brændbare affaldsfraktion (med en TOC-værdi over 6%).

Vallonien agter at nå målene ved at opstille mål for nedskæring af frembringelsen af dagrenovation, for nyttiggørelse generelt og for genanvendelse. Planen omfatter separat indsamling af organisk affald på frivilligt grundlag. Der skal bygges nye anlæg til biogasproduktion, kompostering og energigenvinding.

Danmark har allerede nået det sidste reduktionsmål ved at forbyde deponering af alt forbrændingsegnet affald.

Frankrig har allerede nået målene for 2006 og 2009. Siden 2002 har kun 'slutaffald', dvs. affald, som ikke kan behandles yderligere under de bestående tekniske og økonomiske vilkår, kunnet deponeres. Genanvendelse af papir vil vokse som følge af de nye mål for nyttiggørelse af emballageaffald. Mange af de regionale affaldshåndteringsplaner foreskriver separat indsamling af bionedbrydeligt affald, og en del omfatter opførelse af nye forbrændingsanlæg.

Tyskland vil nå det sidste reduktionsmål i 2005, ikke kun for dagrenovation, men for alt bionedbrydeligt affald. Ifølge tysk lovgivning er der generel pligt til separat indsamling af affald. Bionedbrydelig dagrenovation indsamles separat og komposteres. Træaffald må ikke deponeres. Emballageaffald indsamles og nyttiggøres i vid udstrækning; nyttiggørelsesgrænsen er således næsten nået. Fra den 1. juni 2005 må deponeringsanlæg kun modtage dagrenovation, som har undergået forbrænding (TOC på 3%) eller mekanisk og biologisk behandling (TOC på 18%).

Italien opfylder allerede målet for 2006. Prisen på deponering vil stige som følge af økonomiske foranstaltninger, bl.a. en miljøafgift, hvilket vil føre til, at mængden af affald, der føres til deponering, reduceres. Der er planer om øget separat indsamling af organisk affald, navnlig i de sydlige egne. Der skal bygges nye forbrændingsanlæg. Deponering af animalske biprodukter (høj- og mellemrisiko) og organisk sygehusaffald er forbudt.

Grækenland har indført en ordning med separat indsamling og nyttiggørelse af emballageaffald. Der skal opføres anlæg til biologisk og mekanisk behandling og/eller energigenvinding, hvor det er økonomisk og teknisk gennemførligt. De regionale planer skal

opdateres og omfatte de foranstaltninger til opfyldelse af reduktionsmålene, der er opstillet i den nationale plan. Operatører af nye og bestående deponeringsanlæg skal beslutte sig for en løsning, hvad forbehandling af affaldet angår.

Luxembourg har indført forskellige ordninger for separat indsamling af køkkenaffald, grønt affald og papir og træ. De to deponeringsanlæg for dagrenovation er udstyret med en særskilt indsamlingsstation og har anlæg til forbehandling af affald (neddeling, sortering, homogenisering, organisk stabilisering).

Nederlandene opfylder allerede det sidste reduktionsmål. Størstedelen af dagrenovationen forbrændes. Der anspores til hjemmekompostering. Der er opstillet mål for separat indsamling af organisk affald. Deponering af separat indsamlet bionedbrydeligt affald er forbudt. Forbrænding af affald uden for forbrændingsanlæg er forbudt. Til behandling af separat indsamlet bionedbrydeligt affald foretrækkes kompostering og fermentering.

Portugal har sat mål for forøgelse af separat indsamling af fødevarer og haveaffald, i første omgang kun fra de vigtigste kilder, såsom restauranter, kantiner, supermarkeder, og på et senere stadium også fra private husholdninger. I fremtiden vil kun separat indsamlet bionedbrydeligt affald blive komposteret. Der vil blive ansporet til hjemmekompostering. Der er planer om opførelse af en række nye anlæg til biologisk behandling. Der skal bygges et tredje forbrændingsanlæg, og de bestående forbrændingsanlæg tænkes udbygget. Der er opstillet målsætninger for genanvendelse af papiremballage. Der er planer om forhøjelse af deponeringsgebyrerne og indførelse af trinvise restriktioner for deponering.

Sverige har forbudt deponering af brændbart og organisk affald. Der kan gives dispensation i tilfælde af kapacitetsmangel. Størstedelen af affaldet forbrændes. Biologisk behandling finder stigende anvendelse.

Det Forenede Kongerige udnytter deponeringsdirektivets mulighed for at udsætte opfyldelsen af målene med fire år. Som middel til at opfylde målene får affaldsmyndighederne tildelt kvoter for deponering af bionedbrydeligt affald. Der er opstillet mål for nyttiggørelse og genanvendelse af emballageaffald. Disse kvoter er omsættelige. Der er udarbejdet regionale strategier for England, Skotland, Wales, Nordirland og Gibraltar.

3. KONKLUSION

3.1. Strategierne

Kun tolv medlemsstater har indberettet deres nationale strategier i medfør af deponeringsdirektivets artikel 5, stk. 1. To af de tolv medlemsstater har forelagt dem i form af regionale strategier. For Det Forenede Kongerige dækker de forelagte regionale strategier hele landet. For Belgien foreligger der ikke nogen strategi for regionen Bruxelles.

Alle strategierne indeholder foranstaltninger til fremme af kompostering, genanvendelse af papir og energigenvinding. De fleste af strategierne understreger vigtigheden af, at der anvendes kildesorteret organisk affald med henblik på produktion af kompost af god kvalitet. Der er store forskelle i strategierne med hensyn til detailrigdom og valget af foranstaltninger. Nogle af medlemsstaterne har valgt bindende foranstaltninger, mens andre har foretrukket frivillige tiltag og incitamenter.

Grækenland og Det Forenede Kongerige vil udsætte opfyldelsen af reduktionsmålene med fire år.

Østrig, Danmark, Tyskland, Nederlandene og Flandern har allerede nået direktivets mål eller har truffet de nødvendige foranstaltninger hertil. For Tysklands vedkommende synes problemet med utilstrækkelig behandlingskapacitet endnu ikke at være løst.

Sverige har ikke indgivet nærmere data, men målene vil kunne nås inden for de kommende år, hvis deponeringsforbuddet håndhæves strengt.

Valloniens strategi opstiller generelle mål for affaldsreduktion og –nyttiggørelse, men oplyser ikke, hvordan målene skal opfyldes.

Frankrig, Grækenland og Italien har ikke oplyst, hvilke konkrete foranstaltninger der er truffet for at nå målene i deres strategier. Det er derfor vanskeligt at sige, om disse strategier vil føre til de nødvendige ændringer.

Oplysningerne fra Luxembourg synes ikke at være tilstrækkelige til, at det kan vurderes, om målene allerede er nået. De beskrevne foranstaltninger synes at være tilstrækkelige til, at målene kan nås.

Portugals strategi indeholder visse oplysninger om planlagte behandlingsanlæg og mål for genanvendelse og kompostering, men siger intet om, hvilke konkrete foranstaltninger der er truffet for at nå disse mål.

Det Forenede Kongeriges ordning med omsættelige kvoter kombineret med foranstaltninger til at øge efterspørgslen efter genvundne produkter vil kunne føre til gode resultater, men da der ikke er tilstrækkelige oplysninger om planlægning af anlæg, er det vanskeligt at se, om målene kan virkeliggøres i praksis.

3.2. Udsigterne

Deponeringsdirektivet opstiller mål for reduktion af deponering, der skal nås inden for nærmere bestemte frister, mens det er op til medlemsstaterne at bestemme, hvordan målene skal opfyldes.

Kommissionen overvåger gennemførelsen af deponeringsdirektivet og medlemsstaternes opfyldelse af direktivets reduktionsmål.

Medlemsstaterne skal i deres treårige beretninger om gennemførelsen af deponeringsdirektivet for hvert år angive mængden af bionedbrydeligt affald, der er ført til deponering. Disse beretninger vil vise, om strategierne giver de forventede resultater, og om målene nås. De første beretninger for årene 2001-2003 skulle være indsendt i september 2004. Kommissionen skulle dernæst forelægge sin rapport i juni 2005. Størstedelen af medlemsstaterne har imidlertid ikke indgivet deres beretning til tiden. Konklusionerne om, hvorvidt målet for 2006 er nået, vil blive offentliggjort i den følgende rapport for årene 2004-2006.

Det er efter en analyse af strategierne uklart, om reduktionsmålene for deponering vil kunne nås for de medlemsstater, som ikke allerede har nået dem. Det ser ud til, at der behøves en yderligere indsats, hvis disse mål skal nås. Kommissionen vil især være opmærksom på

opfyldelsen af målet for 2006 og træffe alle passende foranstaltninger til at sikre en fyldestgørende gennemførelse af direktivet.